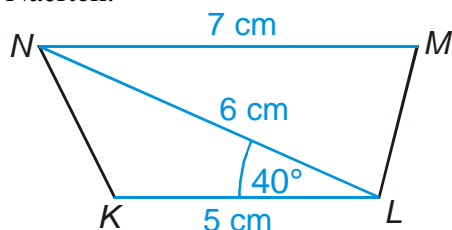

2.7.3 Lichoběžník I

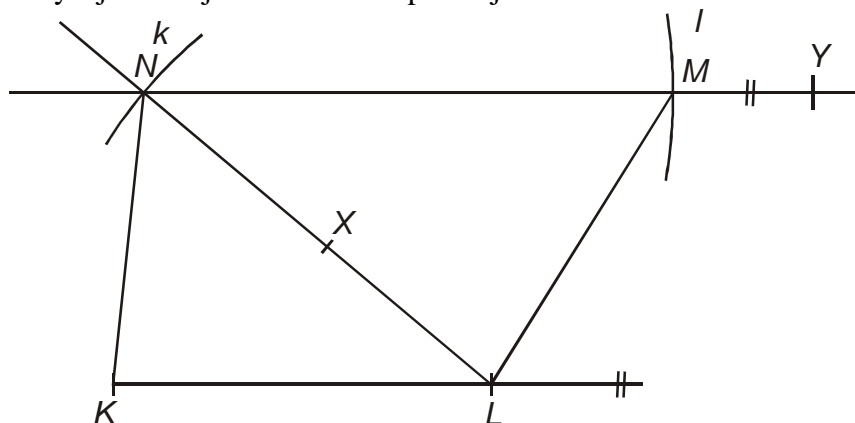
Předpoklady: 020702

Př. 1: Sestroj lichoběžník $KLMN$ se základnami KL a MN , je-li dáno: $|KL| = 5 \text{ cm}$, $|MN| = 7 \text{ cm}$, $|LN| = 6 \text{ cm}$ a $|\sphericalangle KLN| = 40^\circ$. Napiš zápis konstrukce. Sestroj kružnici opsanou tomuto lichoběžníku.

Náčrtek:

Narýsujeme trojúhelník KLN a pak najdeme na rovnoběžce bodem N bod M .

1. KL , $|KL| = 5 \text{ cm}$

2. $\mapsto LX$, $|\sphericalangle KLN| = 40^\circ$

3. $k(L; |LN| = 6 \text{ cm})$

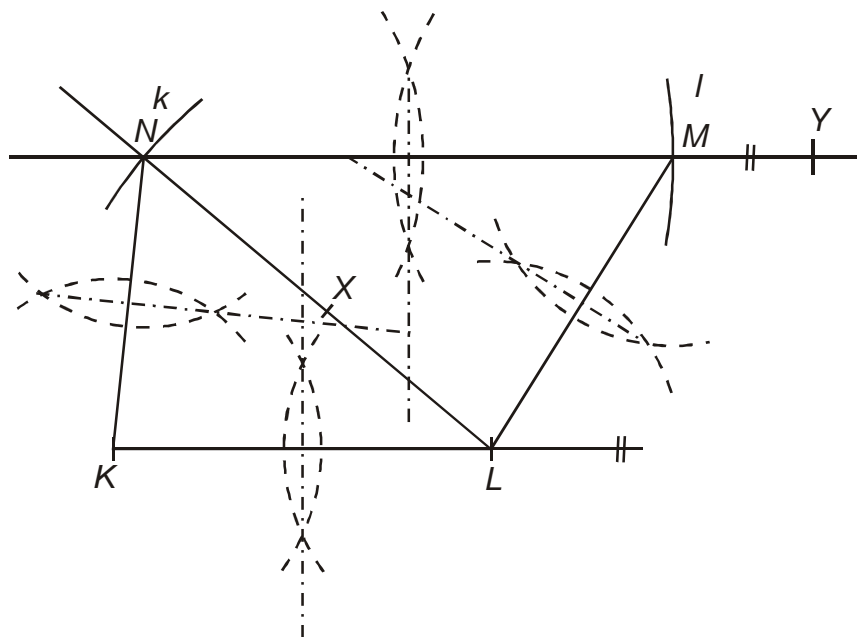
4. C , $C = k \cap \mapsto LX$

5. CY , $CY \parallel KL$

6. $l(N; |MN| = 7 \text{ cm})$

7. D , $D = l \cap \mapsto CY$

Střed kružnice opsané musí být stejně daleko od všech vrcholů $\Rightarrow$ musí ležet na průsečíku os stran $\Rightarrow$ narýsujeme osy jednotlivých stran lichoběžníku a střed by měl ležet na jejich průsečíku.

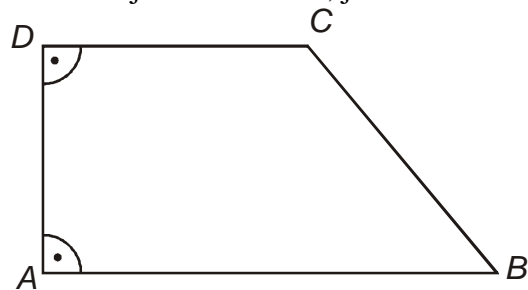

Osy stran se neprotnou v jednom bodě $\Rightarrow$ kružnice opsaná pro lichoběžník neexistuje.

Př. 2: Jaké vlastnosti bude mít pravoúhlý lichoběžník? Kolik bude mít pravých úhlů? Nakresli jeho obrázek. Kolik údajů musíme znát, abychom mohli pravoúhlý lichoběžník jednoznačně narýsovat?

Pravoúhlý lichoběžník má jeden z vnitřních úhlů pravý.

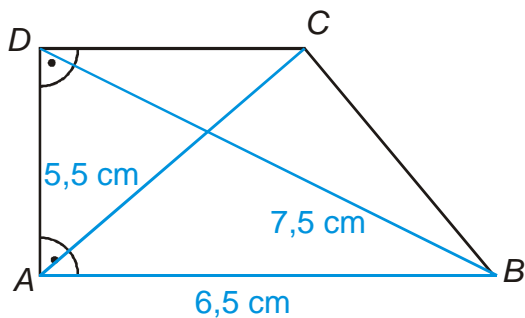
Protože základny jsou rovnoběžné, musí mít lichoběžník pravé úhly dva (rameno, které je kolmé na jednu základnu, je kolmé i na druhou).

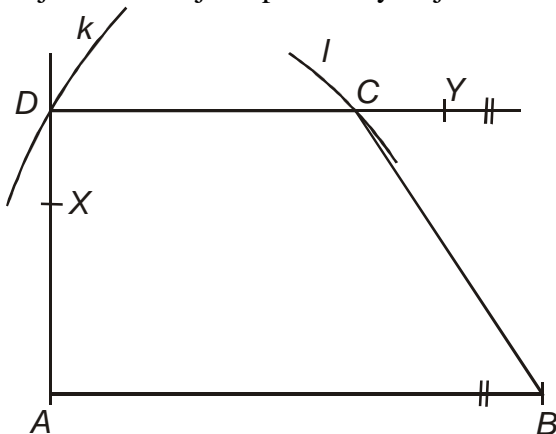
Jednoznačně je zadán pravoúhlý lichoběžník, u kterého známe tři údaje (například strany AB , CD , a AD).

Př. 3: Narýsuj pravoúhlý lichoběžník $ABCD$ s pravým úhlem α , je-li dáno: $|AB| = 6,5 \text{ cm}$, $|AC| = 5,5 \text{ cm}$, $|BD| = 7,5 \text{ cm}$. Pomocí narýsovaného obrázku zjisti, jak bychom mohli měnit velikost úhlopříčky AC , aby byl lichoběžník stále ještě sestrojitelný.

Náčrtek:

Nejdříve sestrojíme pravouhlý trojúhelník ABD , který pak doplníme na lichoběžník $ABCD$.

Úhlopříčka AC musí být delší než strana $AD \Rightarrow$ velikost úhlopříčky AC musí být větší než $3,7$ cm.

Pedagogická poznámka: Následující příklad je třeba začít nejpozději 15 minut před koncem hodiny.

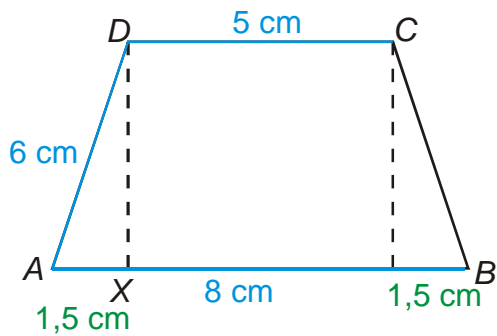
Př. 4: Čím se vyznačuje rovnoramenný lichoběžník? Kolika údaji je rovnoramenný lichoběžník jednoznačně zadán?

Rovnoramenný trojúhelník má dvě strany (ramena) stejně dlouhé $\Rightarrow$ rovnoramenný lichoběžník má stejně dlouhá ramena.

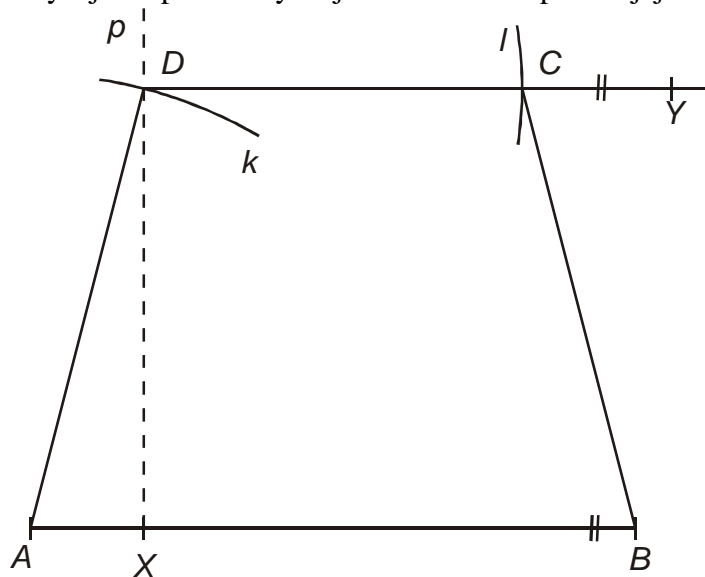
Jednoznačně bude zadán pokud budeme znát tři údaje (čtyři údaje stačí pro lichoběžník, pokud je lichoběžník rovnoramenný, více o něj další údaj $\Rightarrow$ stačit nám budou pouze tři údaje).

Př. 5: Narýsuj rovnoramenný lichoběžník $ABCD$ se základnou AB , $|AB| = 8$ cm, $|CD| = 5$ cm a $|AD| = 6$ cm. Najdi další speciální vlastnosti rovnoramenných trojúhelníků.

Ramena jsou shodná.

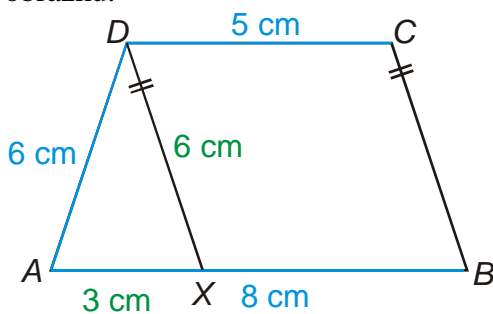
Vzdálenost AX je polovinou rozdílu délek základů ($|AB| - |CD|$) $\Rightarrow |AX| = 1,5 \text{ cm} \Rightarrow$ narýsujeme pravouhlý trojúhelník AXD a pak už jej snadno doplníme na lichoběžník $ABCD$.

Platí: $\alpha = \beta = 72^\circ$

Pedagogická poznámka: Předchozí příklad není pro žáky jednoduchý, mají velké problémy s nalezením postupu rýsování. Proto ho diskutujeme u tabule.

Dodatek: Existují i další způsoby jak lichoběžník narýsovat. Například podle následujícího obrázku.

Začneme od rovnoramenného trojúhelníku AXD , který pak rozšíříme na celý lichoběžník.

Shrnutí: Lichoběžníky (a čtyřúhelníky samozřejmě také) nemusí mít kružnici opsanou.